

THESES ALIQUOT
LOGICAE, ETHI-
CÆ, PHYSICÆ, SPHAE-
RICÆ, & METAPHYSICÆ.

In publicam Disputationem exhi-
bendæ: Quas ingenui aliquot Ado-
lescentes Collegii Leonardini Alumni,
cum Laurea Magisteriali hac vice emit-
tendi, favente Numine conabuntur
propugnare, die & horis solitis. 1635.
In Scholis Marianis.

Præside GEORGIO VVEMIO.

EDINBURGI
Exudebant Heredes ANDREÆ HART.
Anno 1635.

CLARISSIMO,
ORNATISSIMO, ET
optimæ spei Adolescenti,
D. GVLIELMO SCO:TO,
Splendidissimo Baroni de
Ardros, Eli, &c.

Condiscipulo quondam suo amantissimo,
nunc vero Patrono plurimum colendo, s.

Qum in omni cætu istud hominum genus inveniatur (ornatissime Domine) qui aliena industria & laboribus obtrectando sua fama & honori velificantur, non tutum esse iudicavimus hac nostra conuiga sine magni alicujus patrocinio in lucē protrudere, cuius ductu & auspicio privatam inuidiae amarulentiam spernemus, & circumstrepentes publici livoris turbines, intrepidè frangeremus. Quis autem nobis Patronus advocandus esset: omnes anxia ac sollicita dubitationis nebulas nominis tui splendor tanquam fausti alicujus syderis jubar protinus dispulit, ac profligavit. Nullum enim nisi in tuo splendore publicum presidium & ornamentum nobis vel optare, vel sperare potuimus, qui in eadem navi, per eosdem fluctus, ventos ac remoras, ad communem studiorum terminum properantibus, maximo fuisti praesidio & ornamento. Ad tuæ igitur bonitatis, & multis erga nos indicis comprobata benevolentia Aram supplices confugimus, tuum patrocinium imploramus; & hoc nostri, ac præceptoris tui amantis-

amantissimi obsequii, & amoris pignus eo, quo par est, stu-
dio, tuo honori donamus & dicamus: Cum tot & tantas na-
ture tua dotes, animum ab omni labe intactum, & precipi-
tis adolescentia illecebras insuper habentem suspicentes
intuemur: nihil sane in te desideramus, quod ad germanam
vera Nobilitatis commendationem, vel affentator quivis
affingere, vel amicissimus exoptare possit, dum in iisdem
Musarum asceteriis nobiscum strenue desudares, mode-
stia, legum obsequio, praeceptorum reverentia, & in hisce
summa animi firmitate ac moderatione, nobis tenuoribus,
ad mores bene compositos, omnemq; virtutem praeivisti.
Adolescentiam tuam ad suavitatem, & humanitatis deli-
cias compositam, splendida virtutes ornant & illustrant,
& quibus alii verecundiam, alii temperantiam, nos & istas
& alias, sed imprimis humanitatem laudamus & astima-
mus, qua Condiscipulos tuos amantissime semper es com-
plexus, & in penitissimis pectoris nostri recessibus tener-
rimi affectus excitata flamma Gordioniis amoris ner-
vis tibi devinxisti: Nullius tenuem & exilem fortunam
sublimitat tua fasces summovebant, ijs tamen maximis
tui copiam fecisti, & familiari consuetudine ornasti, qui
vel singulari morum probitate, vel non vulgari eruditio-
ne enituerunt. Ob hac Magnificatua Indolis privile-
giate amamus sine fuco, laudamus sine ambitione: sed quia
publicas voces tua modestia non sustinet, maxisq; animi
illum fructum conscientia horreo conditum, quam rumo-
re sparsum, præstabit laudes tuas alto silentio tegere, quam
sermonis nubecula involvere. Perge tu interim (claris-
sime Adolescens) ut que futura virtutis semina jecisti
adolescant, & uberrimos fructus cum summa laude, &
nominis tui claritate proferant. Perge ornatissimi Patris

vestigia

vestigia premere, omnium suffragijs ad probitatis & pietatis famam proiecti, cuius divinus affectus in privatis expleri non potuit, sed in sacra edificia, aliquaque publica sua pietatis monumenta cumulatissime sese effudit. Perge viros bonos & eruditos operâ, interventu, consilio fortiter solari ac juvare. Perge denique inclytum Collegium Leonardinum hereditario favore collustrando, paterni splendoris pomaria latius prolatare. En sine pompa & apparatu, sine phaleris & fallacie lecythis hoc tibi Xeniolum adoravimus: nimia & exuberantes blanditiarum gemmae fraudis suffricione non vacant, verus & germanus affectus picto & Afatico verborum lenocinio adumbrari fastidit.

Quod reliquum est, amplitudinem tuam obnoxie rogamus, ut nos in tuam clientelam recipias, & adversus omnem Sibilantis livoris impetum, tuos & securos prestes, tan-
tique beneficij reos tibi in omne obsequium devotissimos
habebis.

Vale.

A. L. M. C.

COLINVS MACKENZÆVS.

Alexander Moncrifius
Alexander Rossius
Andreas Legius
Andreas Pitcarnius.
Archibaldus William-
sonus.
David Lyndefius
Guilielmus Fentonius

Henricus Pitcarnius
Iacobus Makgillus
Iacobus Meldromius
Iacobus Osualdus
Iacobus Watsonus
Ioannes Scotus
Patricius Gillespicus
Robertus Grahamus.

THE

THESES LOGICÆ.

I.

Ognitio practica versatur circa rem operabilem qua operabilis est, speculaiva autem vel non circa rem operabilem, vel non qua operabilis est.

1. Non omnis cognitio intellectus, ad quam quomodounque consequi potest aliqua operatio vel in voluntate, vel in aliis facultatibus, dicenda est cognitio practica.

2. Notitia etiam rei operabilis ex modo quo tendit in obiectum potest esse speculativa.

3. Omnis praxis presupponit cognitionem practicam, a qua regulatur ac dirigitur.

4. Actus fidei quo novimus Deum esse trinum & unum, est cognitio speculativa; actus vero eiusdem quo novimus Deum esse supra omnia amandum, est cognitio practica.

5. Cognitio igitur practica, & speculativa non sunt differentiae essentiales si referantur ad habitum intellectualem in communi.

II. Qui in aliqua scientia definit, aut discurrit; intuetur precepta logica utrum conformiter ad ea operetur, necne.

1. Merito iam è Lycao exacta est eorum sententia, quod dixerunt obiectum Logica esse operationes quasdam directivas ab omni materia abstractas, quas instar idcarum intuentes operantur in scientiis.

2. Modus sive ratio sub qua operationes mentis percurrent ad logicam, est eorum dirigibilitas per precepta logica.

A

3. Idem

3. Idem actus scientie pendet à auplici habitu: Logica viz.
& Scientia: ab illo directivè, & ab hoc elicivè.

4. Logica dirigit operationes Scientiarum secundum rationes quasdam communes. & ut disciplina illis ancillans, & subserviens.

5. Longe igitur excellentiori modo prudentia dirigit operationes virtutum moralium quam logica operationes scientiarum.

III. Individua eiusdem speciei, ante omnem operationem intellectus, habent conformitatem, sive similitudinem quandam in omnibus gradibus essentia in iis multiplicatis & divisis per differentias individuales, à quibus à parte rei non differunt.

1. Natura communis à parte rei convenit illa unitas, quam unitatem essentia sive formalem appellamus.

2. Cum tamen unitas numerica sit maxima unitas & divisio ei opposita perfectissima divisio, natura communis ante operationem intellectus rectè dicitur simpliciter multiplex, & tantum unum secundum quid.

3. Inepte probant nonnulli naturam esse in se & a parte rei universalem, per collationem eius cum materia prima: Hancenim esse intrinsece indeterminatam & extrinsece determinatam per formam realiter à se diversam nihil vetat: at illam esse intrinsece universalem, & extrinsece singularem per differentiam individualem cum qua à parte rei est eadem, plane est arbitrio.

4. Vana est eorum sententia, qui afferunt unitatem universalis competere essentia in prioritate naturae, cum nihil alicui conveniat realiter in esse possibili quod repugnat eidem à parte rei existenti.

5. Non datur universale à parte rei: singularitas necessariò consequitur naturam ex suppositione actualis existentiae.

IV. In simplici abstractione naturæ nihil aliud obiicitur intellectui, præter predicationem eius essentialia.

1. Natura igitur quæ in abstractione obiicitur est indifferens ad esse unum in uno, & plures in pluribus.

2. Natura ergo per abstractionem non habet, nisi fundatum proximum unitatis & aptitudinis.

3. Ad absolutionem itaque universalis non sufficit simplex abstractione.

abstractionis, sed præterea requiritur actus comparativus.

4. Datur medium inter universale & singulare, adeoque inter communicabile & incommunicabile.

V. Συμβιβασθαι τὸν οὐρανόν, &c. Porphyr. cap. 5.

1. Nullum accidens commune habet necessariam & intrinsecam connexionem cum suo subiecto.

2. Omne accidens commune potest realiter separari à subiecto: ut in eius definitione sine incommmodo intelligi possit separatio realis.

3. Cum plura subiecta postulant intrinsecè unum & idem accidens, necessario conueniunt in uno aliquo communis gradu essentia, respectu cuius illud accidens non ad quicunq; sed ad quatuor prædicabile pertinet.

VI. Omnia alia entia vel dicuntur de prima substantia, vel ei inhaerent.

1. Rectè igitur dicunt Philosophi decem Prædicamenta distinguiri per decem modos afficiendi primam substantiam.

2. Cum secunda substantia tantum differat à prima, ut superius ab inferiori, quod distinguit secundam substantiam à reliquo prædicamentis idem jure censetur ab iisdem distinguere primam.

VII. Essentia specifica potentiarum sumitur ab actibus & obiectis. Arist. 2. de Anima textu 33.

1. Ens absolute potest includere essentialem habitudinem ad aliud, quam appellant relationem transcedentalem.

2. Quod per talern relationem constitutur, non solum habet esse ad aliud, neque pure referri, quod requiritur ad relationem prædicamentalem.

3. Inde est, quod cum in relatis prædicamentibus distinguitur id quod refertur, & id quo refertur, utpūt à eius accidens: in transcedentibus non possumus distinguere inter id quod proximè refertur, & ordinem quo refertur, cum sit eius essentiale complementum.

VIII. Vnius entitatis vnica est constitutio sub eodem genere.

1. Species ergo qualitatis differunt re, & non sola ratione:

ut una & eadem qualitas, diversa ratione, non possit referri ad diversas species.

2. Illae tantum facultates pertinent ad 2. Speciem, qua date sunt à natura, primario propter operationem, & inde suam propriam rationem & specificationem habent.

3. Qualitates prima speciei sunt illa sola, qua disponunt naturales potencias, easque actuunt, vel determinant ad suos actus & obiecta.

IX. Cum ablato aurichalco concipimus aurum; obiectum nostri conceptus non est aurichalcum, sed aurum.

1. Cognitio simplex nunquam ergo est difformis suo obiecto difformitate, ut loquuntur, positiva.

2. Sive igitur sit cognitio omnino simplex, sive virtute complexa; ne dicatur falsa, nisi in quantum prabet intellectui occasio formandi enunciationem falsam.

3. Prima operatio intellectus eget directione ut ab ea solummodo removeatur confusio.

X. Veritas enunciationis est actualis eius conformitas cum suo obiecto.

1. Intellectus quod novit esse falsum, potest affirmare tanquam verum ex suppositione.

2. Omnes predicationes de entibus fictis simpliciter ad naturam rorum comparata, sunt falsae.

3. Enunciatio de praesenti est vera, si obiectum sit praesens; & enunciatio de futuro, si obiectum sit futurum.

4. Enunciatio de futuro contingenti est determinatè vera, eiusque veritatis determinatio sumitur, non ex determinacione cause nondum determinata, sed ex ipsa futuritione effectus.

5. Enunciatio de futuro contingenti est necessario vera, necessitate ex hypothesi consequente eventum futurum.

6. Negat Philosophus enunciationem de futuro contingenti esse determinatae veram, ea veritate qua desumitur ex obiecto, non solum determinato in sua causa, sed etiam in seipso per suam actualitatem, quomodo enunciationes in materia contingenti de praesenti, vel de praterito possint dici vera determinatè.

XI. Mentalis terminorum compositione est actus mentis quo

quo iudicamus terminos inter se coniungi, vel disiungi, & iudicare idem plane est quod affirmare & negare.

1. Nulla datur enunciatio mentalis nisi indicata, & merito Fonseca Scotum reprobendit, quod eam distinguit in appreensionem & iudicatam.

2. Actus ille mentis quo enunciatio vel enunciabile fit presentis intellectui, & nihil indicatur de terminorum coniunctione aut disunctione, non est secunda, sed prima operatio mentis.

3. In secunda mentis operatione semper est veritas aut falsitas.

4. Enunciatio vocalis babet vim significandi ex mentali indicativa, vel qua actus supponitur, vel qua secundum rectum naturae ordinem presupponi debet.

XII. Ex præmissis non concessis nihil infertur, iissem concessis, & legitime dispositis, assentitur veritati conclusionis propter veritatem præmissarum.

1. In Syllogismo non potest esse assensu consequentia sine assensu consequentis, nec unius esse falsum altero existente vero.

2. Indicium consequentie & consequentis non sunt duo diversi actus in Syllogismo.

3. Quia assensu conclusionis virtualiter equipollit duobus, & dependet cum à materia præmissarum, cum ab eorum legitima dispositione: ideo quatenus dependet ab uno, potest & solet distinguiri; in quantum ab alio vel negatur, vel conceditur.

XIII. Inferre in syllogismo nihil aliud est quam efficiere assensum conclusionis ex vi assensus præmissarum.

1. Omnis ergo syllogismus est probativus, ut vana sit eius distinctio in illativum & probativum.

2. Processus sive in vocibus, sive in scriptis, representans nos bis dispositionem illam, qua est in conceptibus obiectivis: non est verus syllogismus, sed eius tantum umbra, sive simulacrum.

3. Definitur syllogismus ab Arist. abstractus ab omni materia determinata, adeoque ab assensibus determinata, sed non ab assensibus absolute.

4. Cum posco aliquo Syllogismo, cuius præmissis non assentimur, indicamus eam encalce conclusionem recte inferri: indicamus

um illud non est illatio, sive tertia mentis operatio, sed secunda.

XIV. Tunc res perfectè cognoscitur, cum eo modo se habet ad cognosci, quo se habet ad esse.

1. Quotiescumque igitur res verè est per aliud, perfectè cognoscitur per aliud: si autem verè non sit per aliud, non perfectè cognoscitur per aliud.

2. Cognitio rei per causam virtualē non est propriè & simpliciter scientia, nec discursus per talē causam, est propriissimè dicta demonstratio.

3. Metaphysica spectata secundum illam partem qua versatur in demonstrandis perfectionibus divinis positivis, est hac ratione imperfecta, qui defectus abunde compensatur ex nobilitate obiecti.

4. Demonstrationes Mathemat. per solam causam virtualē ne dicantur perfectissima, nisi ratione evidētia & certitudinis.

XV. Si subiectum & prædicatum conclusionis præcognoscantur, & præterea habeatur notitia præmissarum re & dispositarū, non potest non sequi cognitio conclusionis.

1. Recte igitur assignatus est a Philosophis ternarius præcognitionum numerus: viz. subiecti, prædicati & præmissarum.

2. Quemadmodum ipsum medium includitur in præmissis, ita & præcognitio eius in præcognitione præmissarum.

3. Cum iudicium conclusionis semper virtualiter contineat assensum bonitatis consequentia, hic præcognitionum numerum non angebit.

XVI. Circulus est processus ab eodem ad idem eodem modo cognitum: Regressus vero ab eodem confusè cognito ad idem distinctè cognoscendum.

1. Rectè requirit Zabarella ad demonstratiōē circularem, ut nesciū processus sit demonstratio dicitur, ex sententia eorum qui vulnerant dāri omnīquā rerum scientiam per circulum.

2. Cum circulus formalis semper sit reiciendus ut inutilis, & impossibilis, circulus materialis, & regressus creberrimus est usus in scientiis.

3. In priori processu regressu nouū novissimū subiectum, & attributum maioris coherere ut causam & effectum, sed tantum ut terminos inseparabiles.

THE

THESES ETHICÆ.

I. Dem modus iudicandi est de omnibus agilibus: viz. per consultationem inveniendo mediocritatem in materia & convenientiam mediorum ad finem.

1. Unicus igitur est habitus prudentiae, qui versatur circa materias omnium virtutum.

2. Eiusmodi, summi & ymaginis sunt actus unius & eiusdem prudentiae.

3. Eodem modo philosophandum est de augmento prudentiae in ordine ad diversas virtutes, quo de augmento scientiae in ordine ad diversas conclusiones.

II. Nihil potest esse causa finalis alicuius operis, nisi per sui voluntatem ac desiderium influat in ipsum opus.

1. Ut igitur opera referantur ad aliquem finem proxime aut remotè, procedere debent ex eius voluntate, aut desiderio.

2. Cum multa quotidie à nobis fiant sine ulla expressa voluntate finis ultimi, negamus cum Stoico omnia appeti propter finem ultimum, vel beatitudinem expresse apprehensam.

3. Propterea igitur dicimus omnia appetere propter finem ultimum, quia omnia qua appetimus habent rationem boni, & omnia bona sicut è natura videntur esse ad beatitudinem ordinata.

III. Bonum est ex integra causa, malum ex quovis defectu.

1. Falsum est quod aucti recentiores Thomista, sufficere ad bonum opus, ut procedat ex bono aliquo affectu.

2. Finis qui est causa operis, vel motiva, vel impulsiva, inficit opus sua malitia.

3. Neque eadem electio, neque idem opus externum ex duplice fine potest simul esse bonum & malum.

IV. Quando intensio finis aucti coniungitur cum electione alicuius mali medii, illud medium se habet ut circumstantia respectu finis.

1. Intensio finis semper est mala, quoties annexabitur prava electionem medii.

2. Boni finis intensio minuit pravitatem operis, non quia eius naturam impliciter mutat, sed quia minus voluntatem reddit.

dis, quam si propter se fieret ^{prima uero}

V. Huius actio est ^{se} secundatio & intrinsece mala, quæ præcepto aliquo propter se prohibetur.

1. Actio ergo externa est mala ea malitia que est ex obiecto & circumstantiis primario & intrinsece, & non per solam denominatorem extrinsecam ab actione interna voluntatis.

2. Vana est distinctio bonitatis vel malitia in formalem & obiectivam, nisi applicetur obiecto actionis qua est res & non actio.

3. Idem actus exterior fit modo bonus, modo malus variato interiori, non quia eius malitia ab interiori derivatur; sed quia variato interiori, mutatur ratio liberi aut voluntaris, qua est fundamentum bonitatis, & malitia moralis.

4. Actio interior, & exterior sunt unum peccatum in generali remoris ex utraque actione constitutum.

5. Malitia qua est ex fine primario convenit actioni interiori, & inde derivatur ad exteriorem.

VI. Voluntas crebro imperando appetitui sensitivo, acquirit facilitatem imperandi; appetitus sensitius crebro obtemperando acquirit etiam facilitatem obtemperandi.

1. Per crebras actiones rectarationi conformes duplex habitus comparatur, unus in voluntate & alius in appetitu sensitivo.

2. Cum virtus sit potius in imperante quam obtemperante voluntas erit subiectum virtutum moralium & non appetitus sensitivus.

3. Proba electio quam promptè elicit voluntas, non est principium actionis interna virtutis, sed ipsa eius actio interna.

VII. Fieri potest ut aliquis acquirat habitum temperantiae, aut iustitiae, qui nunquam habuit occasionem sese exercendi in operibus magnificentiarum, aut fortitudinis.

1. Habitus igitur unius virtutis comparari potest secundum veram rationem virtutis, non comparatis aliis virtutibus.

2. Virtutes morales non necessario inter se connexæ sunt secundum propriam uniuscumque materiam, & proprias earum rationes.

3. Quilibet habitus virtutis ut perveniat ad statum vera & perfecta virtutis, non requirit prudentiam extensam ad omnes alias virtutes, sed tantum perfectam circa propriam materiam.

4. Concludimus virtutes morales esse connexas participatiæ, & non proprietate.

VIII.

VIII. T. Antea alioquin a. &c. Arift. 3. Ethic. Cap. I.

1. Male requirunt recentiores quidam ad omne voluntarium, ut sit volitum; nam licet actus exterioris facultatis ne sit voluntarius, debet esse volitus: esse tamen volitum non est de ratiore voluntarii.

2. Voluntarium non idem est quod liberum: vellemus enim perturbatio modo efficit actiones magis voluntarias, modo minus: semper efficit autem minus liberas.

3. Quae sunt ex me sunt simpliciter voluntaria, utrumquodque enim est simpliciter tale, quatenus est in actu.

IX. Illud auger voluntarium, quod efficit ut voluntas, maiori conatu & intenfiori affectu feratur in obiectum, illud minuit liberum, quod magis inclinat voluntatem in unam partem.

1. Concupiscentia ergo (de antecedente loquimur) auger voluntarium, & minuit liberum.

2. Concupiscentia auger considerationem illius boni, in quod ipsa feratur, aliorum vero bonorum considerationem minuit.

3. Involuntarium nullo modo causatur a concupiscentia, eius enim obiectum, cum sit bonum sua natura, est voluntarii consensuum, contra ac se habet obiectum meum.

4. Habitus cum acquisiti cum infusi actiones magis voluntariam efficiunt sed minus liberas.

X. Perfectè voluntarium est, quod procedit ex cognitione perfecta, & ex voluntate toto suo impetu iuxta perfectissimam suam propensionem operante.

1. Non minus perfecta, imo perfectior est operatio voluntarie circa finem quam circa media.

2. Perfectissime voluntarium non est idem quod liberum.

3. Amor quo Deus diligit seipsum, & quo beati ipsum amant, perfectissime voluntarius est, non modo ratione obiecto sed etiam ratione operandi.

THESES PHYSICÆ.

Omnis nostra cognitio incipit a sensibus.

I. Illud ergo prius cognoscitur ab intellectu ad eius cognitionem.

nitionem prius determinatur à sensu.

2. Non modo tñemur singularia percipi ab intellectu, sed etiam primum cognitum simpliciter cognitione originali confusa esse singulare sensibile.

3. Singulare speciei infima non potest prius cognosci, quam cognoscatur singulare gradus superioris, quod propter accidentia ad movendū sensus efficaciora facilis. & prius percipiur a sensu.

4. Inter universalia sensibilia quod est prius natura, est etiam prius cognitum cognitione simpliciter prima.

5. Idem potest esse notius nobis, & notius natura.

II. Omnis forma naturalis ordinata est ad perficiendum compositum in esse, & operari.

1. Omnis ergo postulat materiam preditam ea quantitate in qua suas operationes exerceat, & quo nobiorum operationum est principium, eo maiorem dispositionum apparatus in materia requirit.

2. Omnia corpora naturalia vendicant intrinsecos terminos parvitatis.

3. Omnia viventia habent intrinsecum terminum magnitudinis ab intrinseco, non viventia solummodo à causa extrinseca.

III. Materia & forma dicuntur principia propter positivum influxum in principiatum, privatio autem quia ab contentum presupponitur, & postulatur ut primum.

1. Ratio ergo principi convenit illis intrinsecè, hinc verò extrinsecè tantum.

2. Cum nibil probibeat rationem aliquam realem, quæ non necessariò convenit intrinsecè, convenire non enti, privatio licet sit non ens, convenit cum reliquis principiis in formali ratione principii, saltem analogicè.

IV. Materia est essentialiter ordinata ad formam: unde 2. Phy. text. 26. ponitur inter ea quæ sunt ad aliquid.

1. Potentia materia non est aliquid ei superadditum, vel ut modus eius substantialis, vel ut accidens prædicamentale: sed ei plane intrinseca est, & essentialis.

2. Materia in prima notione considerata, non intelligitur plene constituta in suo esse, & includens omnia prædicata quid-dicativa.

3. Mates

3. *Materia dicitur pura potentia, non modo in ordine ad actum formalium, sed etiam in ordine ad actum entitatis, qui faciat existere ut hoc aliquid.*

V. *Formam educi è potentia materiae, nihil aliud est, quam formam fieri actu in materia, in cuius potentia prius conservabatur dependenter ab eadem tanquam subiecto sustentante.*

I. *Aliud est materiam esse essentialiter potentiam respectu forme, aliud continere formam in potentia: prius convenit materia respectu omnium formarum, posterius respectu carum tantum quae educuntur è potentia materiae.*

2. *Negamus esse in materia illas latitaciones, sive inchoationes forme quibus praexistat in materia vel secundum se totam, vel aliquam sui partem.*

VI. *Συνεχίς μηδε τοδιαπέτεται, &c. Arist. de 1. Cœlo. text. 10.*
1. *Omnes partes continui non possunt per potentiam absolvitam secundum existere, si accipiuntur collective.*

2. *Per eam igitur non potest probari, posse dari infinitum actus & categorematico.*

3. *Infinita potentia non respondet infinitius effectus propriae repugnantiæ in ipsis rebus.*

4. *Deus actu novit infinita possibilia, quæ in infinitum fieri possunt, sed non novit ea posse fieri adhuc infinita.*

VII. *Exensionem corporalem aliter concipere & exprimere non possumus nisi per hoc quod pars sit extra partem.*

1. *Nullum corpus potest esse in loco definitive, nisi in eodem sit etiam localiter & circumscriptive.*

2. *Si corpus Domini non sit praesens in altari localiter & circumscriptive, neque in eodem sit illocaliter, & (ut aint) fine modo quantitativo.*

3. *Partes eiusdem quanti non possunt esse simul, & minus duo diversa corpora in eodem loco.*

4. *Non magis possibile est unum & idem corpus esse simul in duobus locis, quam idem esse separatum & disiunctum à se ipso.*

VIII. *Eas sola sunt in tempore quæ sunt in eoque in numero.*

1. *Æterna non sunt in tempore in aeternitate vero distinguuntur*

sur momentum prius a posteriori, ab imperfecto nostro modo concipiendi per commensurationem cum infinita successione imaginaria.

2. Motus & eius duratio successiva tantum propriè sunt in tempore.

3. Duratio substantiarum corruptibilium dicitur esse in tempore & mensurari à tempore, per concomitantiam & coexistitiam cum motu.

IX. Quætidiana experientia docet globos tormentorum recta ad scopum ferri, ad quem diriguntur, & validissima saxa ac muros prosternere.

1. Aegrenobis persuadet Arist. causam motu projectorum esse impulsum aëris circumstantis.

2. Causa ergo istius motus erit impulsus à movente mobile impressus.

3. Cum hic impulsus sit qualitas cito transiens, ideo eo deficiente motus sit tardior, & tandem eo extincto definit motus.

4. Motus projectorum ideo in principio non est velocissimus, quia virtus motiva moventis eorum mobile nondum pervaserat.

X. Differentiaz positionum sunt termini triuæ dimensionis, & diversa facultate præditæ.

1. Omnes res convenient solis animalibus perfectis.

2. Non convenient cælo nisi impræiopriè, & per similitudinem.

3. Rectius Philosophi eas accommodarunt Cælo per similitudinem cum corpore animalis, quam Astronomi & Postulanti ratione corporis nostræ.

XI. Vnumquodque habet sibi insitam à natura propensionem ad sui conservationem.

1. Inde igitur est, quod cum aliquid à contrario obsidetur, eius forma quodam natura instinctu ex se fundat qualitatem contraria qualitatem hostis vicini, qua eius potentia resistat, & se ab interiorn vendices.

2. Alterio illa qua aqua fontana nativum suum frigus astivit tempore intendit, non est minus à forma aqua, quam ea qua aqua calidæ præstitionem suum frigus recuperat.

3. Qualitas in subiecto alieno non intenditur per antiperistasis ab inrinfisco, sed ab aliqua causa externa.

XII.

XII. Proportio maioris inæqualitatis inter agens & patiens estimari debet penes activitatem unius & resistentiam alterius.

1. Quando resistentia patientis superat vim activam agentis, nulla potest esse actio corruptiva.

2. Cum tantus est impetus unius, quantum est impetus alterius, sed resistentia unius est minor impetu alterius, datur actio corruptiva.

3. Omnis actio est à proportione maioris inæqualitatis.

XIII. Visio est potentia vitalis, sed materialis, certum ac determinatum obiectum habens.

1. Visus ergo aetio distincta. Et per reflexionem non percipit suam operationem, cum ne feratur extra limites sui obiecti, cum quia (ut ait Proclus) nullum extensum est ad se convertiuum.

2. Istamen, sicut omnis sensus externus percipit suum actum modo imperfecto, & in actu exercito; cum fiat per vitalem attentionem, & immutationem ipsius potentie.

XIV. Species quæ primo fit ab intellectu, est omnino similis phantasmati in representatione.

1. Sensibilia per accidens non primo cognoscuntur ab intellectu per species proprias.

2. Neque igitur intellectus noster formabit proprium & distinctum conceptum rerum quæ non sunt per se sensibiles, licet intellectus per discursum cum pervenit in cognitionem substantie, elicit species aliquo modo representantem ipsam substantiam.

XV. Intellectio est assimilatio quædam inter potentiam intellectivam, & rem intellectam, quæ consistit in exprimenda, & representanda re cognita.

1. Non ergo potest quicquam sub intellectum cadere, quin expressa eius imago ab intellectu formetur.

2. Species expressa sive conceptus formalis non est actio intellectus, sed qualitas per actionem immanentem intellectum producta, que verbum mentis & ob penuriam vocum cognitione appellatur.

3. Verbum mentis realiter & formaliter est ipse actus cognoscendi

noscendi in facto esse, distinguunt vero modaliter ab actione intellectus per quam producent.

THESES SPHÆRICAÆ.

OMNES & SOLÆ STELLÆ FIXÆ CUNDEM INTER SE OMNINO SISTENTIUM SERVANT.

1. Cum clara & conspicua illa stella, qua anno salutis bonnae 1572. usque ad annum 1574. in Cassiopea apparuit, observata sit ab astronominis longissimè à se invicem distantibus, eandem servare distantiam cum aliis tribus stellis eiusdem constellacionis, ea nec potuit esse cometa in aere, nec stella in inferiori orbe; sed in octavo cælo.

2. Nobis igitur cum Coimbricensibus statendum videtur stellam illam per divinam potentiam extraordinariè productam fuisse, & iterum abolitam.

II. Nec planetæ eandem distantiam servant à se invicem nec stellæ fixæ eodem semper intervallo distant à punctis solstitialibus & æquinoctialibus.

1. Prater motum primum fixe diurnum convenit omnibus orbibus infra primus mobile motus ab accidente in orientem, quem asserit Arist. 2. de ortu fieri διὰ τὸ λόγον κυκλοῦ, & esse causam vicissitudinis generationis & corruptionis in mundo sublunari.

2. Moxi primo non conseruantur motus secundus, cum illa sit ab oriente simpliciter in occidentem simpliciter, hic vero ab occidente versus signa orientalia.

3. Per hunc motum ab occidente in orientem Zodiacus firmamenti est mobilis & non fixus, eius enim partes semper eodem modo se habent ad Äquatoriem.

III. Ecliptica & Horizon qui sunt circuli maximis se mutuo bifariam intersecant.

1. Quolibet Ecliptica puncto ascende, punctus ei oppositus descendit.

2. In omni sphæra ascensio cuiuslibet signi est aequalis descenditioni signi oppositi.

3. Ascensio & descendio cuiuslibet signi simul inveniuntur a qua-

quales ascensioni & descensioni signi oppositi simul iunctis.

4. Ascensio cuiuslibet signi est in aequalis eiusdem descensioni in sphaera obliqua.

5. In quacunq; die artificiali sex signa supra Horizontem ascēdunt

IV. Horizon rectus cum transeat per polos mundi, dividit omnes parallelos motu diurno solis descriptos in duas partes aequales.

1. Partes igitur illorum quas sol diurno tempore pertransit, aequaliter sunt quas nocturno tempore percurrit.

2. Habitantibus sub Äquiroctiali, aequinoctium est continuum, quin & dies diebus & noctes noctibus perpetuo sunt aequales.

THESES METAPHYSICÆ.

Modi essendi per se & in alio includunt formalem rationem entis in communione.

1. Substantia & accidentes convenient & differunt in ratione entis inadequate distincta, & inadequate identificata.

2. Conceptus entis & conceptus substantiae non sunt gradus metaphysici constituentes totum metaphysicum.

3. Licet ens equaliter particeps a suis inferioribus, non tamen efficietur genus univocum.

II. Affectiones entis important eius rationem aliquam formalem quae re ipsa non differt ab ipso ente.

1. Non sunt ergo propriæ dictæ proprietates entis, & ratione attributa, quam vel proprietates, vel affectiones appellari debet.

2. Per attributa negativa eius formaliter significatur negatio, at significari intenditur positiva & realis perfectio.

III. Unitas quæ est aff. & id est entis, est negatio divisionis realis, coveniens ei tantum quod est unum per se, idque per independentiam a coexistentiachim aliud.

1. Negatio unius neque est vera negatio, neque propriæ dictæ privatio, sed negatio ad modum privationis.

2. Divisio quam importat unum, propositivo importat, quæcumque sunt divisa sunt consolata. & suis entitatis terminata, pro negativo quod unum non sit alterum.

3. Multitudo transcendentalis ratione rerum subiectarum est multa positive, sed ratione ipsarum unitatum nihil aliud est quam multe indivisiones.

4. Negatio divisionis entis a seipso non constituit rationem unius, ut est realis affectio entis neque negatio unionis cum alio, sed negatio divisionis in seipso.

5. Vnum de formali non nudam indivisionem sed entitatem indivisam importat, n. si dixeris proprietatem entis univoce convenire Deo & creaturis.

IV. Ens simplex nihil aliud est quam ens indivisibile, sicut vnum est ens indivisum.

1. Simplicitas est perfectio simpliciter: perfectissima enim entitas cuiusmodi est simplicitas, consequitur entitatem perfectissimam.

2. Nullum ens creatum est omnis compositionis expers, ad eumque absolute simplex.

V. Veritas est entitas eo modo se habens, quo ab intellectu representatur vel representari potest.

1. Non ergo superaddit enti aliquid reale, quod sit ab ipso ente distinctum.

2. Non significat formaliter vel relationem solam, negationem, vel denominationem extrinsecam, licet per bac tria explicari soleat.

3. Veritatem non est conformitas mensura & mensurari, sed cognitionis & cogniti: esse enim mensuratum denotat imperfectionem quod primo enti repugnat.

4. Falsitas non convenit rebus intrinsecis, sed extrinsecis; & si aliquando contingat concipi non esse conformem rei, illud non est a rei ipsa sed ab intellectu.

VI. Perfectum est cui nihil deest.

1. Perfectio formaliter & explicite concipi potest sine negatione, nam negatio enim carentia alicuius entitatis non est negatio: sed affirmatio quavis entitatis ad talam naturam requiri.

2. Perfectum transcendentale, sive bonum in se, non est affectio entis: cum ab ipso ente nec re nec ratione differat.

3. Bonum igitur perfectionem includit & aliquid praeter ea superaddit.

FINIS.